

Dokument nr. 13

(2002-2003)

Årsrapport til Stortinget fra den norske delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling

Årsrapport fra den norske delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2002

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Den norske delegasjonen til Europarådets parlamentariske forsamling for valgperioden 2001-2005 er følgende:

Komitevervene var fordelt som følger i 2002:

<i>Komité</i>	<i>Medlem</i>	<i>Varamedlem</i>
Komiteen for politiske saker	Haakon Blankenborg	André Kvakkestad
Komiteen for juridiske saker og menneskerettigheter	Martin Engeset	Øystein Djupedal
Komiteen for økonomiske saker og utvikling	Øystein Djupedal	Per Erik Monsen
Komiteen for sosial-, helse- og familiespørsmål	Bent Høie	Elsa Skarbøvik
Komiteen for kultur, vitenskap og utdanning	Elsa Skarbøvik	Bent Høie
Komiteen for miljø, landbruk og lokal- og regional- spørsmål	Olav Akselsen	Synnøve Konglevoll
Komiteen for likestillingsspørsmål	Synnøve Konglevoll	Jorunn Ringstad
Komiteen for reglements- og immunitetsspørsmål	Per Erik Monsen	Martin Engeset
Komiteen for overvåking av medlemslandsforpliktelser	Jorunn Ringstad	

2. SESJONSPERIODEN 2002

2.1 Generelt

Situasjonen i Kaukasus stod sentralt på dagsordenen i løpet av 2002. Armenias og Aserbajdsjans overholdelse av rettigheter og forpliktelser ble behandlet. Forsamlingen drøftet forholdene for politiske fanger i Aserbajdsjan. Videre behandlet man situasjonen for flyktninger og internt fordrevne i Armenia, Aserbajdsjan og Georgia. Utviklingen i Georgia og konsekvensene for stabiliteten i Kaukasus ble drøftet.

Medlemmer:

Haakon Blankenborg (A),
leder

Øystein Djupedal (SV),
nestleder

Martin Engeset (H)

André Kvakkestad (Frp)

Elsa Skarbøvik (KrF)

Varamedlemmer:

Synnøve Konglevoll
(A)

Olav Akselsen (A)

Bent Høie (H)

Per Erik Monsen (Frp)

Jorunn Ringstad (Sp)

Et gjennomgangstema for parlamentarikerforsamlingen i året som gikk var situasjonen i Midtøsten, som ble drøftet under alle de fire delsesjonene. Både den israelsk-palestinske konflikten og situasjonen i Irak ble grundig behandlet.

Russlands overholdelse av sine medlemskapsforpliktelser ble også gjennomgått. Det var klar fremgang når det gjelder konsolideringen av rettsstaten og demokrati i Russland. Situasjonen i Tsjetsjenia ble også behandlet med krav om politisk løsning og bekymring for menneskerettighetssituasjonen.

Det fremtidige samarbeidet mellom europeiske institusjoner, spesielt mellom Europarådet og EU, ble gjennomgått. Det ble for første gang holdt et fellesmøte mellom Europarådets parlamentarikerforsamling og Europaparlamentet. Emnet for møtet var utviklingen av Europa som et område for frihet, sikkerhet og rettferdighet.

Kampen mot terrorisme og respekten for menneskerettighetene ble drøftet. Man behandlet også situasjonen for Den internasjonale straffedomstol og forholdet til USA.

Bosnia-Hercegovina ble opptatt som Europarådets 44. medlem under januarseksjonen. Søknaden fra Den føderale republikken Jugoslavia ble ferdigbehandlet, og forsamlingen anbefalte overfor Ministerkomiteen at landet ble tatt opp som medlem. Medlemsøknad fra Monaco var til vurdering i forsamlingen. Hviterusslands søknad om medlemskap var fortsatt stilt i bero i påvente av at president Lukasjenkos kurs ble endret i mer demokratisk retning. Observatører til forsamlingen var Vatikanet, Canada, Japan, Israel, USA og Mexico.

Under alle delsesjonene ble det holdt innlegg av stats- og regjeringssjefer, parlamentspresident og ledere for internasjonale organisasjoner. Forsamlingen valgte dommere til Den europeiske menneskerettighetsdomstol fra Georgia og Polen, samt visegeneralsekretær for Europarådet.

Den faste komité (Standing Committee), hvor blant annet alle delegasjonsledere deltar, møtte på vegne av forsamlingen tre ganger - i mars, mai og november. Delegasjonsleder Haakon Blankenborg deltok i tillegg i møter i byrået i egenskap av visepresident. Under flere delsesjoner presiderte han under forhandlingene i plenum.

Parlamentarikerforsamlingen var representert med observatører ved valgene i Ukraina, Makedonia, Bosnia-Hercegovina, Latvia, Montenegro (parlaments- og presidentvalg), Kosovo, Tyrkia og Serbia. Fra norsk side deltok André Kvakkestad som observatør i Ukraina og i Bosnia-Hercegovina, mens Jorunn Ringstad deltok i Bosnia-Hercegovina.

Stortingsdelegasjonen deltok i løpet av året både på komitémøter, på valgobservasjon og på de fire delsesjonene. Olav Akselsen gjennomførte en reise til Midtøsten som rapportør for situasjonen for palestinske flyktninger. Elsa Skarbøvik representerte sin fagkomité under et symposium om global utdanning i Maastricht, mens André Kvakkestad representerte sin fagkomité under et symposium om ungdom og hverdagsvold. Delegasjonens kontorlokaler ble pusset opp og nytt datautstyr ble installert.

Stortingets president Jørgen Kosmo deltok på en konferanse for parlamentspresidentene i Europarådets medlemsland i Kroatia i mai. Tema for konferansen var kampen mot terrorisme.

I 2002 oversendte Parlamentarikerforsamlingen 38 anbefalinger til Ministerkomiteen. Videre ble det vedtatt 45 resolusjonstekster. En oversikt over disse tekstene er vedlagt rapporten.

Nedenfor følger en gjennomgang av de viktigste sakene under de fire delsesjonene:

2.2 Første delsesjon, 21. - 25. januar 2002

Peter Schieder (Østerrike) ble valgt som president. Samtidig ble det valgt til sammen 19 visepresidenter, inkludert Haakon Blankenborg som norsk visepresident for 2002.

En av hovedsakene under sesjonen var behandlingen av medlemskapsøknaden til Bosnia-Hercegovina. Forsamlingen besluttet å anbefale for Ministerkomiteen (regjeringssiden) at landet ble tatt opp som medlem av Europarådet. Forsamlingen mente at Bosnia-Hercegovina anerkjente prinsippene om rettsstaten, respekterte menneskerettighetene og var villig og i stand til å fortsette den demokratiske reformprosessen som var startet, slik at landets lovgivning og rettsanvendelse kunne oppfylle Europarådets prinsipper og standarder. Bosnia-Hercegovina ble oppfordret til å respektere en lang rekke forpliktelser som gjaldt grunnlovs-, lovgivnings-, og rettsreform, menneskerettigheter og samarbeid med det internasjonale samfunn. Bosnias regjeringssjef og den internasjonale høyrepresentanten for Bosnia holdt innlegg i debatten.

En annen hovedsak under sesjonen var kampen mot terrorisme og respekten for menneskerettighetene. Forsamlingen uttrykte først bekymring for at menneskerettighetene var blitt truet som følge av tiltak mot terrorisme innført etter 11. september. Det ble vedtatt en resolusjon som oppfordret til at all kamp mot terrorisme måtte være i full overensstemmelse med nasjonal rett, folkeretten og menneskerettighetene. Man oppfordret alle medlemsland til ikke å utlevere personer mistenkt for terrorisme til land som praktiserer dødsstraff. Medlemslands kamp mot terrorisme skulle ikke gjøres i strid med den europeiske menneskerettighetskonvensjon. Forsamlingen uttrykte støtte til Den internasjonale straffedomstol og oppfordret til økt rettslig samarbeid i kampen mot terrorisme.

Situasjonen på Kypros ble også drøftet under sesjonen. Forsamlingen mente en politisk løsning på konflikten ville være mulig og ønskelig før landet blir EU-medlem. Man støttet FN's meglingsforsøk og oppfordret partene til blant annet å unngå negativ retorikk og lette på reiserestriksjoner mellom de to delene av landet.

Forsamlingen drøftet også situasjonen for politiske fanger i Aserbajdsjan. Selv om noen hundre politiske fanger var løslatt, var problemet fortsatt ikke løst. Man oppfordret myndighetene til å vise en ster-

kere politisk vilje til få satt fri alle politiske fanger. Man viste til Aserbajdsjans forpliktelser til dette som medlem av Europarådet siden 2001. Forsamlingen tok forbehold om å treffe tiltak mot landet dersom problemet med politiske fanger ikke ble løst.

Situasjonen i Tsjetsjenia stod på dagsordenen under sesjonen. Forsamlingen mente det var viktig å finne en politisk løsning gjennom forhandlinger mellom russiske myndigheter og tsjetsjenerne, der Aslan Maskhadov eller hans representanter kunne delta. Forsamlingen viste til at det hadde vært liten framgang på menneskerettighetsområdet det siste året. Man beklaget alvorlige brudd på menneskerettighetene og mangel på etterforskning og rettsforfølging av overgripere. Man merket seg en positiv holdningsendring hos russiske myndigheter når det gjaldt måten å håndtere konflikten på. Forsamlingen oppfordret Europarådets medlemmer til å bistå med støtte for å løse konflikten. Europarådet burde også utvide sin aktivitet i Tsjetsjenia.

Situasjonen i Midtøsten ble også belyst gjennom innlegg av den israelske utenriksminister Simon Peres og den palestinske forhandlingslederen Saeb Erekat.

Under sesjonen tok Bent Høie initiativ til en fellesuttalelse (skriftlig erklæring) om å stoppe utslippene fra Sellafield-anlegget i Storbritannia. I uttalelsen ble britiske myndigheter sterkt oppfordret til umiddelbart å stoppe utslippene i sjøen av technesium-99. Dette kunne lagres på land i stedet. Førre-varprinsippet måtte komme til anvendelse, fordi man ikke visste hvilke konsekvenser utslippene ville få for havmiljøet. Erklæringen fikk bred støtte fra 54 parlamentarikere som representerte 20 medlemsland og alle de fem politiske gruppene.

2.3 Andre delsesjon, 22. - 26. april 2002

En av hovedsakene under sesjonen var Russlands overholdelse av sine medlemskapsforpliktelser. Forsamlingen ønsket velkommen en klar fremgang når det gjaldt konsolideringen av rettsstaten og demokratiet i Russland. Dette gjaldt områder som full gjennomføring av ytrings-, bevegelses- og religionsfrihet, reform av påtalemyndigheten og sikkerhetstjenesten, fjerning av reservasjoner mot den europeiske menneskerettighetskonvensjon og forbedring av forholdene for varetektsfanger og vernepliktige. På den annen side oppfordret forsamlingen Russland til formelt å avskaffe dødsstraffen og var sterkt kritisk til et initiativ i parlamentet om å oppheve moratoriet mot dødsstraff. Forsamlingen omtalte konflikten i Tsjetsjenia og tidligere krav om politisk løsning og bekymring for menneskerettighetssituasjonen.

Situasjonen i Midtøsten var et annet hovedemne under sesjonen. Forsamlingen kom med en sterk oppfordring til partene om å overholde grunnleggende

menneskerettigheter og respektere internasjonal humanitær rett. Resolusjonen fordømte alle terrorhandlinger, spesielt ekstreme palestinske selvmordsbomber og beklaget PLO-formann Arafats tilbakeholdenhet med å fordømme dem. Man var også bekymret for hevn mot palestinere som skulle ha samarbeidet med Israel. Forsamlingen fordømte den israelske hærs vilkårlige og uforholdsmessige bruk av makt og systematisk ødeleggelse av palestinsk infrastruktur og "oppløsning" av de palestinske myndigheter, og Israels likvidering uten rettsak av påståtte terrorister.

Den politiske utviklingen i Moldova ble også drøftet under sesjonen. Forsamlingen uttrykte sterk bekymring for den fortsatte forverringen og radikaliseringen av det politiske klimaet i landet. Man var spesielt opptatt av mangelen på en reell dialog mellom det regjerende partiet og opposisjonen. Man forventet et kompromiss som omfattet blant annet opphevelse av sanksjoner mot parlamentarikere, revisjon av radio- og fjernsynslovgivning og revisjon av parlamentets forretningsorden for å styrke opposisjonens rettigheter.

Forsamlingen drøftet også religion og endringene i Sentral- og Øst-Europa. Man understreket behovet for å sikre harmoniske forbindelser mellom religiøse institusjoner og statlige myndigheter og oppfordret medlemslandene til å garantere frihet for religiøse minoriteter, spesielt når det gjelder diskriminering og rettslig forfølgelse. Alle religiøse retninger skulle garanteres like juridiske rettigheter. Forsamlingen fremmet en rekke forslag til tiltak for å bedre forståelsen mellom kristne, jøder og muslimer.

Elsa Skarbøvik engasjerte seg i debatten. Hun var opptatt av at man skapte møteplasser for dialog mellom religiøse grupper, spesielt for unge mennesker. Et viktig element i denne forbindelse var religiøs utdanning. Dette var grunnleggende for å forstå og respektere sin egen og andres religion. Obligatorisk undervisning i skolen kunne gi forståelse til egen religion og kultur og derigjennom skape grunnlag for dialog med andre religioner. Dette ville være et viktig bidrag til integrasjon mellom ulike religiøse grupper.

Situasjonen for rom (sigøynere) ble behandlet under sesjonen. Forsamlingen tegnet et dystert bilde med fortsatt omfattende diskriminering. Man oppfordret til at rom skulle få en sterkere innflytelse når det gjaldt å bestemme over sin egen fremtid. Det ble vist til at rom blir utsatt for diskriminering, marginalisering og segregering. Dette gjaldt både i offentlig og privat sammenheng som opphold på offentlige steder, utdanning, sysselsetting, helsevesen og rett til bolig. Flere medlemsland prøvde systematisk å hindre rom fra å oppholde seg på sine territorier. Forsamlingen krevde at europeiske regjeringer ga rom rettslig beskyttelse og status som etnisk eller nasjonal

minoritet. Man ba om støtte til et europeisk konsultativt forum for rom, etablering av et solidaritetsfond for rom, en europeisk ombudsmann for rom og et europeisk studiesenter for rom. Det var også viktig at rom aksepterte de allmenne reglene i samfunnet og involverte seg sterkere i løsningen av sine egne problemer.

Under sesjonen ble Bosnia-Hercegovina opptatt som Europarådets 44. medlemsland.

2.4 Tredje delsesjon, 24. - 28. juni 2002

En hovedsak under sesjonen var det fremtidige samarbeidet mellom europeiske institusjoner, spesielt mellom Europarådet og EU. I lys av EU-utvidelsen og arbeidet med en ny EU-konstitusjon ville det fremtidige forholdet mellom de to organisasjonene måtte bli endret. Forsamlingen understreket Europarådets unike posisjon med alle Europas stater som medlemmer. Organisasjonen ville få en særlig rolle for de land som ikke var med i EU. Det var viktig at man fokuserte på de grunnleggende oppgavene til Europarådet; utviklingen av demokratiet og rettsstaten i medlemslandene. Dette måtte først og fremst baseres på den europeiske menneskerettighetskonvensjon og Menneskerettighetsdomstolen. Disse var også nødvendige for å styrke samarbeidet med EU på dette området. En viktig del av samarbeidet ville være at EU tiltrådte den europeiske menneskerettighetskonvensjon. Samtidig burde EUs charter for grunnleggende rettigheter styrke og komplettere menneskerettighetskonvensjonen og ikke bli en konkurrent. Det var nødvendig og viktig å ha kun ett rettslig system i Europa på dette området.

En annen sak på dagsorden var parlamentarisk kontroll med internasjonale institusjoner. Forsamlingen viste til at flere og flere beslutninger for vanlige folk ble tatt av internasjonale institusjoner. De hadde imidlertid et demokratisk underskudd som både skadet effektiviteten og åpenheten i samfunnet. Parlamentarikere, både på nasjonalt og internasjonalt nivå, burde spille en ledende rolle i arbeidet med å gjøre internasjonale institusjoner mer åpne. Man oppfordret derfor nasjonale parlamenter til å holde jevnlig debatter om aktivitetene i internasjonale institusjoner, benytte budsjett-prosedyrer og andre virkemidler til å støtte åpenhet og inkludere parlamentarikere i nasjonale delegasjoner til internasjonale institusjoner. Man støttet også aktive parlamentarikerforsamlinger i forhold til FN og andre globale og regionale internasjonale institusjoner.

Forsamlingen holdt sin årlige debatt om Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD). Forsamlingen tjener som parlamentarisk forum for EBRD. Forsamlingen var tilfreds med det stadig tettere samarbeidet med banken. EBRD burde vektlegge godt styresett i de 27 landene i Sentral- og

Øst-Europa den opererte i. Man støttet bankens utlånspolitik til regioner og lokale samfunn og små og mellomstore bedrifter. Forsamlingen støttet også prioriteringen når det gjaldt støtte til programmer for Stabilitetspakten for Sør-Øst-Europa, Russland, Ukraina og Sentral-Asia. Man satte pris på kontakten mellom banken og forsamlingen når det gjaldt situasjonen for demokrati, menneskerettigheter og rettsstaten i de landene banken opererte i.

Situasjonen i Midtøsten stod igjen på dagsorden som hastesak. Man var sterkt bekymret for den negative utviklingen og oppfordret partene til dialog. Man støttet forslaget om en internasjonal konferanse i regi av kvartetten og oppfordret USA til å innta en mer balansert holdning. Man var dypt bekymret for brudene på menneskerettighetene fra begge sider i konflikten. Den økonomiske situasjonen både i Israel og de palestinske områdene var bekymringsfull. Det var behov for en grundig reform av de palestinske myndighetene. Man fordømte på det sterkeste terroristaktiviteter fra væpnede palestinske grupper, som var av de største hindrene for fremgang i prosessen. Palestinske myndigheter måtte ta klare skritt for å stoppe denne aktiviteten. Man fordømte Israels konfiskering av landområder på okkupert område og bygging og utvidelse av bosetningene. Forsamlingen var bekymret for den humanitære situasjonen for palestinerne og oppfordret til å opprette et fond under FN for å finansiere gjenbosetting etc. Man beklaget at Israel ikke tillot internasjonal granskning i Jenin, at landet overtok kontroll av palestinske byer og begrenset bevegelsen til folk og varer. Forsamlingen ga konkrete oppfordringer til begge parter i overensstemmelse med ovennevnte synspunkter.

Olav Akselsen holdt innlegg i debatten på vegne av Flyktningekomiteen. Hovedvekten ble lagt på de humanitære sidene av situasjonen. Han uttrykte sterk bekymring for forholdene til sivilbefolkningen. Palestinerne ble holdt innendørs uten tilgang til vann, mat og strøm. Påståtte menneskerettighetsbrudd skapte usikkerhet og måtte etterforskes. Akselsen var bekymret for de ca. 3,4 mill. palestinske flyktningene som var registrert av FN. Han tok til orde for å opprette et fond under FN for å finansiere gjenbosetting av flyktningene. Dette var blitt foreslått tidligere, men ennå ikke gjennomført. Han mente begge parter måtte vise mer fleksibilitet og politisk realisme for å løse flyktningeproblemet.

Forsamlingen drøftet også situasjonen for flyktninger og internt fordrevne i Armenia, Aserbajdsjan og Georgia. Man var bekymret for at det 10 år etter såkalte etniske konflikter i Sør-Kaukasus som følge av Sovjetunionens fall fortsatt var over en mill. fordrevne i regionen. Mange levde i flyktningeleirer under vanskelige forhold fullt avhengig av en ufullstendig humanitær hjelp. En løsning måtte baseres på at

de politiske konfliktene i regionen opphørte. Enkelte fremskritt var gjort, for eksempel i Georgia og konflikten i Abkhasia. Den økonomiske situasjonen i de tre landene var vanskelig, og det var en merkbar givertretthet blant vestlige giverland, noe som hadde ført til mindre humanitær bistand. Forsamlingen håpet det parlamentariske samarbeidet som siden 1999 hadde eksistert mellom de tre land og Europarådet, kunne være et forum for å drøfte og finne løsninger på flyktningspørsmålet. Forsamlingen kom med en rekke konkrete oppfordringer til Europarådets medlemsland og de tre statene for å forbedre situasjonen til flyktingene og de internt fordrevne, samt samarbeide for å finne varige løsninger på konfliktene i regionen.

2.5 Fjerde delsesjon, 23. - 27. september 2002

En av hovedsakene under sesjonen var vedtaket om å invitere Den føderale republikken Jugoslavia til å bli Europarådets 45. medlemsland, så snart føderasjonsavtalen mellom Serbia og Montenegro var vedtatt. Det var bred enighet om at tiden nå var inne til å akseptere Jugoslavia som fullt medlem. Det var imidlertid også enighet om at det gjenstod en god del arbeid før landet oppfylte europeiske standarder. Forholdet til Haag-tribunalet for det tidligere Jugoslavia var det mest problematiske i tillegg til føderasjonsavtalen. Jugoslavia forpliktet seg til videre samarbeid, endring av intern lovgivning og utlevering av tiltalte. Landet forpliktet seg også til å undertegne og ratifisere Europarådets grunnleggende konvensjoner innen ett år og andre viktige konvensjoner innen to år. Spørsmålet om medlemskapet ble oversendt Ministerkomiteen for sluttbehandling.

Situasjonen i Irak ble behandlet som hastesak under sesjonen. Man var tilfreds med at Irak tillot FNs våpeninspektører å returnere og forventet fullt samarbeid med FN. Konflikten måtte løses innenfor rammen av FN. Man var bekymret for USAs uttalelser om at man ville gå til væpnet angrep uten FN-mandat, noe som måtte være siste utvei når alle andre muligheter var prøvd.

Under sesjonen ble det for første gang holdt et fellesmøte mellom Europarådets parlamentarikerforsamling og Europaparlamentet. Emnet for møtet var utviklingen av Europa som et område for frihet, sikkerhet og rettferdighet. Den viktigste saken som ble drøftet, var eventuell EU-tilslutning til Den europeiske menneskerettighetskonvensjon. Man var enig om at denne konvensjonen, sammen med EUs charter for grunnleggende rettigheter, ville sikre en samordnet og effektiv gjennomføring av menneskerettighetene i Europa. Det ble understreket fra flere hold at det var av stor betydning å sikre konsistens og sammenheng mellom juridiske systemer i EU og i Europarådet på

menneskerettighetsområdet. Når EU anvendte felle-skapslover, var den enkelte stat som medlem av Europarådet bundet av menneskerettighetskonvensjonen. Det var bred enighet blant parlamentarikerne om at den beste løsningen var at EU ble part i menneskerettighetskonvensjonen, slik at man unngikk forskjellig fortolkning av europeiske standarder og grunnleggende rettigheter.

Situasjonen i Georgia og konsekvensene for stabiliteten i Kaukasus ble drøftet under sesjonen. Man kom med en rekke anbefalinger til georgiske myndigheter og andre land involvert for å finne en politisk løsning på Georgias interne konflikter. Forsamlingen anbefalte at Europarådet forsterket sitt engasjement i Kaukasus og samarbeidet aktivt med involverte stater for å stimulere prosessen for fred og stabilitet i regionen.

Armenias overholdelse av rettigheter og forpliktelser ble drøftet under sesjonen. Det generelle inntrykket var at Armenia hadde gjort store fremskritt i ratifisering av konvensjoner og innføring av ny nasjonal lovgivning. Et avgjørende element gjenstod imidlertid. Landet hadde ikke ratifisert protokoll 6 til den europeiske menneskerettighetskonvensjon om avskaffelse av dødsstraff. Forsamlingen vedtok at dersom dødsstraffen ikke ble avskaffet innen junisessjonen i 2003, ville Armenia risikere å bli ekskludert fra forsamlingen. Videre var man bekymret for omfanget av korrupsjonen i landet. Konklusjonen var at det gjenstod å avklare en del fundamentale forhold før Armenia kunne karakteriseres som et velfungerende demokratisk samfunn.

Aserbajdsjans overholdelse av rettigheter og forpliktelser ble også drøftet under sesjonen. Det generelle inntrykket var at Aserbajdsjan hadde gjort fremskritt på en rekke områder i forhold til de krav Europarådet hadde stilt da landet ble medlem i 2001. Det måtte imidlertid gjøres substansielle endringer slik at situasjonen for størstedelen av befolkningen ble forbedret og landets forpliktelser ble overholdt. Dette gjaldt særlig forbedring av medielovgivning, valglovgivning og styrking av lokale myndigheters kompetanse, ansvar og ressurser. Andre områder der det ble etterlyst framgang gjaldt rettslige reformer, maktfordeling og demokratiske institusjoner, politiske fanger og Nagorno-Karabakh-konflikten.

Forsamlingen drøftet situasjonen for Den internasjonale straffedomstolen (ICC). Saken kom opp under hasteprosedyre ut fra bekymring over USAs pågående arbeid for å få stater som hadde sluttet seg til ICC til å inngå bilaterale avtaler, hvor man forpliktet seg til ikke å utlevere amerikanske statsborgere mistenkt for krigsforbrytelser. Romania hadde allerede undertegnet, men ikke ratifisert en slik avtale. Et gjennomgående tema i debatten var hvor høyt man i Europa verdsatte rettsstatsprinsippet og prinsippet

om likhet for loven, også på internasjonalt nivå. Man var bekymret for at ICCs integritet og effektivitet kunne svekkes ved den amerikanske holdningen. USA fikk sterk kritikk for sin holdning til domstolen. Man oppfordret Romania til ikke å ratifisere sin avtale med USA. Alle medlemsland ble oppfordret til å undertegne og ratifisere avtalen om ICC.

Forsamlingen tok opp problemene i forbindelse med seksuell utnyttelse av barn. Menneskehandel, prostitusjon og barnepornografi kunne ikke aksepteres under noen omstendighet. Forsamlingen oppfordret medlemslandene til å treffe en rekke tiltak for å hindre seksuell utnyttelse av barn. Det gjaldt blant annet innføring av relevant lovgivning, lage nasjonale strategier, ratifisere internasjonale avtaler på området, opprette institusjoner som hjelper rammede barn og samarbeide internasjonalt for å bekjempe problemet.

André Kvakkestad engasjerte seg i debatten. Han pekte på at det ikke måtte vises noen toleranse overfor de ansvarlige for seksuell utnyttelse av barn. Konkrete handlinger var nødvendig. Internasjonalt samarbeid måtte til. Han viste konkret til spredning av barnepornografi via Internett. Et problem var at bakkemennene flyttet serverne fra land til land uten at myndighetene kunne få stanset distribusjonen. Det var nødvendig med et rettslig samarbeid under Europarådet for å få bukt med dette problemet. Det var også nødvendig med internasjonalt samarbeid for å bekjempe menneskehandel med barn og prostitusjon. På disse områdene kunne man finne grove menneskerettighetsbrudd.

Oslo, den 15. mai 2003

Haakon Blankenborg
delegasjonsleder

Vedlegg**Parlamentarikerforsamlingen oversendte i 2002 følgende anbefalinger til Ministerkomiteen:**

- 1545 om en kampanje mot menneskehandel med kvinner
 - 1546 om gjennomføring av avgjørelser fra den europeiske menneskerettighetsdomstol
 - 1547 om utvisningsprosedyrer i overensstemmelse med menneskerettighetene, iverksatt med respekt for sikkerhet og verdighet
 - 1548 om konflikten i Tsjetsjenia
 - 1549 om lufttransport og terrorisme: hvordan styrke sikkerheten
 - 1550 om kampen mot terrorisme og respekten for menneskerettighetene
 - 1551 om å bygge et samfunn for og med barn i det 21. århundre: Oppfølging av den europeiske barnestrategien
 - 1552 om yrkestrening for unge asylsøkere i vertslandene
 - 1553 om Russlands overholdelse av rettigheter og forpliktelser
 - 1554 om hvordan de demokratiske institusjonene fungerer i Moldova
 - 1555 om medias fremstilling av kvinner
 - 1556 om religion og endringer i Sentral- og Øst-Europa
 - 1557 om den rettslige situasjonen for rom (sigøynere) i Europa
 - 1558 om fiske i Svartehavet, Middelhavet og Østersjøen
 - 1559 om opplæring av arbeidere i ny informasjonsteknologi
 - 1560 om felles tiltak for å behandle ryggmargsskader
 - 1561 om sosiale tiltak for krigsbarn i Sør-Øst-Europa
 - 1562 om å kontrollere diagnose og behandling av hyperaktive barn i Europa
 - 1563 om den humanitære situasjonen for den internt fordrevne kurdiske befolkningen i Tyrkia
 - 1564 om status for verdens befolkning
 - 1565 om europeisk sportssamarbeid
 - 1566 om europeisk kultursamarbeid og forsamlingens fremtidige rolle
 - 1567 om parlamentarisk kontroll av internasjonale institusjoner
 - 1568 om fremtidig samarbeid mellom europeiske institusjoner
 - 1569 om situasjonen for flyktninger og internt fordrevne i Den føderale republikken Jugoslavia
 - 1570 om situasjonen for flyktninger og internt fordrevne i Armenia, Aserbajdsjan og Georgia
 - 1571 om å redusere miljøfarer ved å destruere kjemiske våpen
 - 1572 om foreningsfrihet for profesjonelt personell i de væpnede styrker i Europarådets medlemsland
 - 1573 om ratifisering av Den europeiske kodeks for sosial sikkerhet
 - 1574 om Europas sjel i museer
 - 1575 om å introdusere et kvalitetsstempel for matvarer fra fjellandbruk
 - 1576 om Tyrkias gjennomføring av dommer fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol
 - 1577 om å lage en foreløpig pakt for hemmelig innvandring
 - 1578 om Europarådet og nye saker i forbindelse med utviklingen av Europa
 - 1579 om EU-utvidelsen og Kaliningrad-regionen
 - 1580 om situasjonen i Georgia og konsekvensene for stabiliteten i Kaukasus-regionen
 - 1581 om faren for integriteten til Den internasjonale straffedomstol
 - 1582 om vold i hjemmet
- Likeledes vedtok parlamentarikerforsamlingen i løpet av 2002 følgende resolusjonstekster:
- 1267 om situasjonen på Kypros
 - 1268 om gjennomføring av dommer fra den europeiske menneskerettighetsdomstol
 - 1269 om globalisering og rollen til Verdens handelsorganisasjon i verdensøkonomien
 - 1270 om konflikten i Tsjetsjenia
 - 1271 om kampen mot terrorisme og respekten for menneskerettighetene
 - 1272 om politiske fanger i Aserbajdsjan
 - 1273 om vitenskapelig kommunikasjon
 - 1274 om foreldrepermisjon
 - 1275 om tekstutkast med tillegg for å bestride akkreditivene til forsamlingens medlemmer
 - 1276 om virksomheten i Den internasjonale Røde Kors-komiteen
 - 1277 om Russlands overholdelse av rettigheter og forpliktelser
 - 1278 om Russlands religionslov
 - 1279 om "den nye økonomien" og Europa
 - 1280 om hvordan de demokratiske institusjonene fungerer i Moldova
 - 1281 om situasjonen i Midtøsten
 - 1282 om skogforvaltning i Canada og samarbeidet med Europa

- 1283 om bevaring og forvaltning av fiskestammer
- 1284 om medlemskap i forsamlingens politiske komité for nylig avgåtte presidenter og partigruppelidere
- 1285 om uttømming av Europas turistpotensial
- 1286 om kampanje mot passiv og aktiv røyking
- 1287 om bidragene fra Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling til økonomisk utvikling i Sentral- og Øst-Europa
- 1288 om Det internasjonale pengefond og Verdensbanken: fremtidige utfordringer
- 1289 om parlamentarisk kontroll av internasjonale institusjoner
- 1290 om fremtidig samarbeid mellom europeiske institusjoner
- 1291 om internasjonale bortføringer av barn av en av foreldrene
- 1292 om toppmøtet om bærekraftig utvikling. Ti år etter Rio
- 1293 om situasjonen for kvinner i Maghreb-landene
- 1294 om situasjonen i Midtøsten
- 1295 om status for miljøet i Østersjøen
- 1296 om navneskifte for Komiteen for miljø- og landsbruksspørsmål til Komiteen for miljø, landbruk og lokal- og regionalspørsmål
- 1297 om Tyrkias gjennomføring av dommer fra Den europeiske menneskerettighetsdomstol
- 1298 om å sikre en velstående utvikling for Kaliningrad-regionen: Behovet for europeisk solidaritet
- 1299 om OECD og verdensøkonomien
- 1300 om faren for integriteten til Den internasjonale straffedomstol
- 1301 om beskyttelse av minoritetene i Belgia
- 1302 om trusselen om militære tiltak mot Irak
- 1303 om hvordan de demokratiske institusjonene fungerer i Moldova
- 1304 om Armenias overholdelse av rettigheter og forpliktelser
- 1305 om Aserbajdsjans overholdelse av rettigheter og forpliktelser
- 1306 om situasjonen i Hviterusland
- 1307 om seksuell utnyttelse av barn – nulltoleranse
- 1308 om restriksjoner for politiske partier i Europarådets medlemsland
- 1309 om religionsfrihet og religiøse minoriteter i Frankrike
- 1310 om barselskap i Europa: Forbedring av sosiale og helsemessige forhold
- 1311 om funksjonell mat: ivareta interessene til forbrukerne eller næringsindustrien?